

NARX BARQARORLIGI VA DAVLATNING PUL-KREDIT SIYOSATI

Dilmuradov Shaxboz Sirojiddin o'g'li

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent
axborot texnologiyalari universiteti talabasi

E-mail: dilmurodovshaxboz94@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisdagi narx barqarorligining nazariy asoslari, uning makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni hamda davlatning pul-kredit siyosati orqali inflyatsion jarayonlarni tartibga solish mexanizmlari ilmiy jihatdan tahlil etilgan. Xususan, Markaziy bank tomonidan qo'llaniladigan monetar siyosat instrumentlari — foiz stavkalari, pul massasi va kreditlash hajmini boshqarish vositalarining iqtisodiy jarayonlarga ta'siri o'rganilgan. Shuningdek, narx barqarorligini ta'minlashning iqtisodiy o'sish, investitsion faollik va aholi farovonligiga ta'siri asoslab berilgan hamda ushbu yo'nalishda mavjud muammolarni bartaraf etish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: narx barqarorligi, inflyatsiya, pul-kredit siyosati, Markaziy bank, foiz stavkasi, pul massasi, monetar siyosat, makroiqtisodiy

Аннотация. В данной тезисной работе рассмотрены теоретические основы ценовой стабильности, её роль в обеспечении макроэкономической устойчивости, а также механизмы регулирования инфляционных процессов посредством денежно-кредитной политики государства. В частности, проанализировано влияние инструментов монетарной политики Центрального банка, включая процентные ставки, денежную массу и объемы кредитования, на экономические процессы. Кроме того, обосновано влияние ценовой стабильности на экономический рост, инвестиционную активность и уровень

благосостояния населения, а также предложены научные рекомендации по устранению существующих проблем в данной сфере.

Ключевые слова: ценовая стабильность, инфляция, денежно-кредитная политика, Центральный банк, процентная ставка, денежная масса, монетарная политика, макроэкономическая стабильность.

Abstract. This thesis examines the theoretical foundations of price stability, its role in ensuring macroeconomic stability, and the mechanisms of regulating inflationary processes through state monetary policy. In particular, the impact of central bank monetary policy instruments, including interest rates, money supply, and credit volume management, on economic processes is analyzed. Furthermore, the study substantiates the influence of price stability on economic growth, investment activity, and public welfare, and provides scientific recommendations for addressing existing challenges in this area.

Keywords: price stability, inflation, monetary policy, central bank, interest rate, money supply, macroeconomic stability

Kirish. Hozirgi globallashuv va iqtisodiy integratsiya jarayonlarining jadallashuvi sharoitida makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash har bir davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi, mazkur jarayonda narx barqarorligini saqlash iqtisodiy tizimning izchil rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi. Inflyatsiya darajasining me'yoridan oshib ketishi pulning xarid qobiliyatining pasayishiga, aholi real daromadlarining qisqarishiga hamda investitsion faollikning susayishiga olib keladi, shu bois narx barqarorligini ta'minlash va inflyatsion jarayonlarni samarali boshqarish dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Narx barqarorligiga erishishda davlatning pul-kredit siyosati muhim instrument sifatida maydonga chiqadi, mazkur siyosat orqali pul massasi, foiz stavkalari

hamda kreditlash hajmi tartibga solinib, iqtisodiy jarayonlarga bilvosita ta'sir ko'rsatiladi. Ayniqsa, Markaziy bank tomonidan olib boriladigan monetar siyosatning samaradorligi inflyatsiya darajasini nazorat qilish va makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda pul-kredit siyosatini modernizatsiya qilish, inflyatsion targetlash mexanizmlarini joriy etish hamda moliyaviy bozorlarni rivojlantirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda, ushbu jarayonlar narx barqarorligini ta'minlash va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Shu nuqtai nazardan, narx barqarorligi va pul-kredit siyosati o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy jihatdan chuqur o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Asosiy qism. Narx barqarorligi iqtisodiyotda umumiy narxlar darajasining keskin tebranishlarsiz, nisbatan barqaror holatda saqlanishini ifodalovchi muhim makroiqtisodiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi, u inflyatsiya darajasining nazorat ostida bo'lishini ta'minlash orqali iqtisodiy subyektlar faoliyati uchun barqaror muhit yaratadi. Inflyatsiya darajasining oshishi pulning real qiymatini pasaytirib, aholi xarid qobiliyatining kamayishiga, jamg'armalarning qadsizlanishiga hamda investitsion jarayonlarning sekinlashuviga olib keladi, natijada iqtisodiy o'sish sur'atlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bois narx barqarorligini ta'minlash davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor vazifalaridan biri sifatida qaraladi. Ushbu vazifani amalga oshirishda pul-kredit siyosati asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi, u orqali Markaziy bank pul massasi hajmini, foiz stavkalarini hamda kreditlash shartlarini tartibga solish orqali iqtisodiy jarayonlarga ta'sir ko'rsatadi. Xususan, qayta moliyalash stavkasining oshirilishi pul taklifining qisqarishiga va inflyatsiya bosimining pasayishiga olib kelsa, uning pasaytirilishi iqtisodiy faollikni rag'batlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ochiq bozor operatsiyalari va majburiy zaxira me'yorlari orqali pul muomalasi ustidan

nazorat amalga oshiriladi, bu esa makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasida pul-kredit siyosatini takomillashtirish va inflyatsiyani maqbul darajada ushlab turish maqsadida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda, jumladan, inflyatsion targetlash rejimiga bosqichma-bosqich o'tish, monetar instrumentlarni modernizatsiya qilish hamda moliyaviy bozor infratuzilmasini rivojlantirish ushbu yo'nalishdagi ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur chora-tadbirlar iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash, investitsion jozibadorlikni oshirish va iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, tashqi iqtisodiy omillar ta'siri, bozor mexanizmlarining to'liq shakllanmaganligi hamda moliyaviy savodxonlik darajasining yetarli emasligi narx barqarorligini ta'minlash jarayoniga muayyan darajada salbiy ta'sir ko'rsatmoqda, bu esa pul-kredit siyosatini yanada takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Xulosa. Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, narx barqarorligi makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning asosiy shartlaridan biri bo'lib, u iqtisodiy o'sishning barqarorligini, investitsion faollikni va aholi farovonligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Inflyatsiya darajasining nazorat ostida bo'lishi iqtisodiy subyektlarning uzoq muddatli rejalashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda iqtisodiy muhitning barqarorligini ta'minlaydi. Mazkur jarayonda pul-kredit siyosati hal qiluvchi instrument sifatida namoyon bo'lib, Markaziy bank tomonidan amalga oshiriladigan monetar chora-tadbirlar orqali pul massasi, foiz stavkalari va kreditlash hajmini tartibga solish inflyatsion bosimni pasaytirishga xizmat qiladi. O'zbekiston Respublikasida pul-kredit siyosatini takomillashtirish, inflyatsion targetlash mexanizmlarini joriy etish va moliyaviy bozorlarni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlar narx barqarorligini ta'minlashda muhim natijalar bermoqda. Shu bilan birga, tashqi iqtisodiy omillar ta'siri, institutsional muammolar va iqtisodiyotning ayrim tarkibiy kamchiliklari

ushbu jarayon samaradorligini cheklab qo'ymoqda. Shu sababli narx barqarorligini mustahkamlash uchun pul-kredit siyosatini yanada takomillashtirish, iqtisodiy islohotlarni izchil davom ettirish va moliyaviy tizim barqarorligini kuchaytirish zarur hisoblanadi. Umuman olganda, samarali monetar siyosat yuritish orqali inflyatsiyani nazorat qilish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash mumkinligi ilmiy jihatdan asoslanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mishkin, F. S. [The Economics of Money, Banking and Financial Markets](#)— Pul-kredit siyosati va moliya bozorlari bo'yicha fundamental darslik
2. Mishkin kitobi (PDF variant)[Download PDF \(student version\)](#)
- Blanchard, O. – *Macroeconomics*[Makroiqtisodiyot haqida manbalar ro'yxati](#)
3. IMF (Xalqaro Valyuta Jamg'armasi)[World Economic Outlook: Inflation and Stability](#)
4. World Bank[Global Economic Prospects Report](#) Monetar siyosat va inflyatsiya bo'yicha ilmiy maqola[Inflation management and monetary policy](#)
5. O'zbekiston Markaziy banki (monetar siyosat sharhi)[Monetar siyosat sharhi \(maqola bazasi orqali\)](#)
6. Pul massasi va Markaziy bank siyosati (O'zbekiston bo'yicha)[Money supply and central bank policy analysis](#)
7. Monetar siyosatning iqtisodiyotga ta'siri[Impact of monetary policy on economy](#)